

Svar från funktionshinderorganisationerna inom KFR angående Utredningen om förbehållsbelopp mm

Enligt Socialtjänstlagen (7§) ska personer med funktionshinder få möjlighet att **delta i samhällets gemenskap och leva som andra**.

I LSS ökar kraven ytterligare. Enligt LSS (5§) ska verksamheten främja jämlikhet i levnadsvillkor och **full delaktighet i samhället** för de personer som omfattas av lagen. Målet är att individen ska få **leva ett liv som alla andra**. Verksamheten (LSS 6§) ska vara av **god kvalitet** och ska systematiskt och **fortlöpande utvecklas och säkras**.

Alla överlever men ...

Ett av de allra största hindren för att kunna vara delaktig i samhället och leva ett liv som alla andra är **den ekonomiska situationen (fattigdomen) som många personer med funktionshinder tvingas leva med** om de inte har anhöriga som stöttar ekonomiskt. Alla överlever men de har inte råd att leva.

Personer med svåra funktionshinder t.ex. utvecklingsstörning, svåra synnedsättningar eller långt gångna kroniska sjukdomar som Parkinson eller MS har oftast själv mycket små möjligheter att förändra sin situation. De kan t.ex. inte arbeta extra eller flytta till en bostad med lägre hyra.

Skäliga kostnader?

I den ekonomiska kartläggningen "Fångad i fattigdom" (se bilaga), uppdaterad med aktuella kostnadsberäkningar i januari 2018, som Riksförbundet FUB tagit fram, visas tydligt den fattigdom många i gruppen med utvecklingsstörning måste leva under. På sidorna 24-27 i avsnittet 4.1.13 görs en intressant ekonomisk kalkyl. I denna kalkyl används Konsumentverkets beräkningar avseende kostnader. Konsumentverkets beräkningar innebär en standard (varken mycket låg standard eller någon lyx) vilken borde minst gälla om målen i SOL och LSS ska kunna uppfyllas och man ska kunna leva ett liv som alla andra. Ekonomin för personen i exemplet visar ett mycket kraftigt underskott varje månad.

Enligt Konsumentverkets beräkningar för 2018 är skäliga kostnader för en medelålders person som lever i ett 1-personershushåll i en mellanstor stad 6 630 kr per månad exklusive boendekostnader. Denna beräkning förutsätter att all mat äts i hemmet, vilket inte alltid är möjligt, och att personen inte har några extra kostnader pga sitt funktionshinder. Denna siffra ska jämföras med 5 896 kr (nivå 2018), som är nuvarande förbehållsbelopp för denna person. Denna nivå ska enligt förslaget sänkas till 5 650 kr. En nivå som ligger hela 1 000 kr lägre än Konsumentverkets beräkningar. Skillnaden är dessutom ännu större än en

jämförelse mellan beloppen visar, då det i förbehållsbeloppet ska innefattas hushållsel, resor, hälso- och sjukvård och tandvård (en undersökning per år ingår i Konsumentverkets beräkning), vilket inte ingår i Konsumentverkets beräkningar. I Konsumentverkets beräkningar ingår emellertid kostnaderna för dator, mobiltelefon och internet vilket i dag krävs om man ska kunna vara delaktig i samhället och leva ett liv som alla andra. Semesterkostnader finns inte med i någon av beräkningarna.

Det är således **helt orimligt att förbehållsbeloppen sänks. Vad som skulle behövas är en betydande höjning om intentionerna i lagstiftningen inte bara ska vara tomma ord.**

Vem betalar?

Vi välkomnar naturligtvis förslaget att ett Kommunalt bostadsbidrag betalas ut till personer i LSS-bostäder/särskilt boenden för äldre som inte når upp till förbehållsbeloppet. Att personer från dessa grupper ska tvingas leva på försörjningsstöd (för ensamstående 2018 4 000 kr), som endast innefattar basala behov och som ska vara kortvarigt, måste strida mot både LSS och SOL och känns direkt kränkande. **Vi anser emellertid det fullständigt orimligt att kostnaden för att finansiera ett Kommunalt bostadsbidrag till dessa grupper ska belasta en redan fattig och sårbar grupp genom att förbehållsbidragen sänks. En sådan kostnad ska finansieras av andra grupper i samhället med en helt annan ekonomi.**

Utformning av ett kommunalt bostadsbidrag - konsekvenser?

För de personer som tillhör någon av **personkretsarna i LSS och som bor i LSS-bostad med särskild service eller annan särskild anpassad bostad** tillämpas idag maxhyra och man planerar att övergå till bruksvärdeshyra. I maxhyra ingår även elkostnader och TV-licens. Enligt förslaget ska ett inkomstreglerat kommunalt bostadsbidrag utbetalas för dem som inte kommer upp i fastställt förbehållsbelopp. Bostadsbidraget avser dock maximalt den del av hyran som för 2018 överskrider 6620 kr (statligt fastställd nivå för skäliga bostadskostnader).

Vilka exakta konsekvenser förslaget har för olika personer är svårt att genomsåda men då förbehållsbeloppet sänks kommer säkert kostnaden för de personer som har lägst inkomst att öka med minst 246 kr i månaden (nivå 2018) och för andra med något högre inkomst med högre belopp. (fler kommer att hamna på miniminivå). Är detta det sätt på vilket Lunds kommun uppfyller LSS målsättning? **En viktig faktor är om hyran innefattar elkostnaderna eller om dessa också ska täckas av förbehållsbeloppet.**

En annan konsekvens av både nuvarande och planerat system är att de förbättringar som staten inför av det statliga bostadstillägget för att stärka denna grupps ekonomi inte hamnar i de enskilda individernas plånbok utan endast minskar kommunens kostnader. Nuvarande maxhyra eller ett nytt system med kommunalt bostadsbidrag medför att när det statliga bostadstillägget ökar så äts den ökningen direkt upp av att maxhyran ökar eller det

kommunala bostadsbidraget minskar. Om individens inkomst ökar (t.ex. ökar aktivitetsbidrag och sjukersättning med cirka 300 kr 1 juli 2018) medför det nya systemet direkt att det kommunala bostadsbidraget minskar. Detta medför således att alla försök en person gör för att minska sin fattigdom är resultatlösa. Ett system som individen inte kan överblicka eller styra och som motverkar individens försök att förbättra sitt liv, orsakar passivitet och hälsoförluster.

De personer som **tillhör LSS och har personlig assistent** har i allmänhet ett lika begränsat ekonomiskt utrymme som de som bor i ett LSS-boende. Då det inte är tillåtet att bo med assistent i ett gruppboende eller serviceboende bor de flesta i egna lägenheter som är anpassade till personens behov. Att kunna flytta till en billigare lägenhet är oftast inte möjligt om vardagen ska fungera. Även många av dessa personer behöver ett kommunalt bostadsbidrag för att kunna ha en rimlig bostadsstandard och få en rimlig levnadsnivå. Detsamma gäller också för **andra grupper av funktionshindrade med svag ekonomi**; även dessa har samma behov av ett kommunalt bostadsbidrag.

Ledsagning

Att den enskilde ska betala för tjänster som inte utförts är totalt orimligt. Det skulle också innebära att användningen av ledsagning skulle minska då ingen skulle våga ansöka om timmar som de inte säkert kommer att använda. Ett utmärkt sätt att minska delaktigheten i samhället! Om man vill minska de administrativa kostnaderna borde man införa Laholmsmodellen som ger den enskilde en helt annan möjlighet att själv planera sitt liv och själv bestämma sitt behov av ledsagning.

Resekostnader inom LSS-verksamhet

Om man vill att personer med svåra fysiska eller psykiska funktionshinder ska vara delaktiga i samhället, behövs för att få tillräcklig flexibilitet och kunna ta sig till vissa platser att bil används i vissa situationer. Kostnaden för den enskilde måste emellertid ligga i samma nivå som om hon/han hade kunnat använda färdtjänst. Vad innebär förslaget i förhållande till dagen regelverk? Hur mycket betalar den enskilde maximalt per mil; 29 kr eller 14,50 kr?

Göteborgsmodellen för kommunalt bostadsbidrag?

Göteborgsmodellen innebär att man fastställt procentbelopp av bruttoinkomsten som man ska själv betala. Man ska betala 22 % på en inkomst upp till 113 750 kr (2,5 basbelopp) och 25 % på inkomsten över 113 750 kr. Modellen har den fördelen att en inkomstökning inte helt äts upp modellen. En ökning med t.ex. 10 000 kr/år innebär en hyresökning på 2 500 kr/år men personen får själv behålla några tusenlappar efter skatt.

Procentsatserna verkar emellertid höga speciellt om inte elkostnaderna räknas in i hyran. En person med sjukbidrag (111 500 kr/år), som bor i ett LSS-boende och som idag har maximalt statligt bostad bostadstillägg 5 220 kr/månad och en maxhyra på 6 620kr, betalar själv idag 1 400 kr i hyra inklusive elkostnader. Med den procentsats (22 %) som används i Göteborgsmodellen skulle personen själv betala 2044 kr/månad och troligen också elkostnader (skattning 500 kr/månad) dvs bostadskostnaden skulle öka med 1144 kr.

Hänsyn måste också tas till nettoinkomsten eftersom skatten är högre för en person under 65 år med sjukbidrag eller aktivitetsersättning, då de inte får det förhöjda grundavdrag som personer över 65 år får.

Lund 2018-02-28

För funktionshinderorganisationerna inom KFR

Gerd Johansson

Nilla Bolding